

קולנוע

תדרין

חובה לראות

תל-אביב: מוכת ירח, ז'אן דה פלורט, הקיסר האחרון, שובו של מרטיין גר, מלאכים בשמי ברלין, טאמפופו, עיניים שחורות.

ירושלים: בירד, ז'אן דה פלורט, שובו של מרטיין גר.

חיפה: מוכת ירח, הקיסר האחרון.

תל-אביב:

*** **מוכת ירח** (אורל, ארצות-הברית, מוצג גם ברוח, חיפה) — הירח מתעורר במשפחה איטלקית שלמה בברוקלין ומכוון את שר לאחי ארושה המיועד, ניקולאס קייג', מישחק מרנין, אווירה רומנטית, מיקסס קולנועי מברר מאין כמותו.

*** **הקיסר האחרון** (נת, אנגליה, מוצג גם בבר-אור, חיפה) — כימאי ברנארדו ברטולוצ'י, צלם: ויטוריו סטורארו. תילבושות: ג'יימס אצ'סון. כולם מועמדים לאוסקר, כולם עשו מלאכת-מחשבת.

*** **שובו של מרטיין גר** (לב, מוצג גם בסמדר, ירושלים) — הקרנה חוזרת של סרט יפהפה המשחזר פרשיה אמיתית מימי-הביניים — אדם יצא מכפרו ושב אליו אחרי שמונה שנים אפופות מיסתורין. ז'אן דפארדיה הוא הגיבור, נאטאלי באי היא אשתו.

*** **מלאכים בשמי ברלין** (לב, צר-פתרמניה) — אגדה ככרת-כנף על מלאכים הירורים לאדמה ולאחר מהם מתחשק להפוך לאדם אחרי שהתאהב ברקנית טרפו. מקסים את העין ומעסיק את הראש. שחקנים כמו מלאכים, אוטו סאנדר וברונו גאנץ, ופיטר פולק בתפקיד עצמו.

*** **רטרוספקטיבה של לואי מאל** (בסימטקס של תל-אביב, חיפה וירושלים) —

גאספר מאנס ורפאל פיטו — אין הפתעות

והוא חוזר פעם נוספת על דמות של נער, שהדיכוי החברתי והמעמד הבזוי דוחפים לזרועות הפאשיזם, בדיוק כמו לאקומב לוסיאן. ועוד יש הערות על אנטישמיות ומהותה באותה התקופה, על צורות חינוך, יחסים בין אם ובנה, נושאים שמאל עסק בהם גם בעבר. הסרט רגיש, עשוי למשעי, עבודה של איש-קולנוע אינטי-ליגנטי ומוכשר. יש כאן רק בעיה אחת: הוא קצת צפוף. כל מה שצריך להיות יש בו, במינון הנכון ובסדר הנכון. לכו לראות.

אורי ברבש וקלי מקגיליס — יש עימותים

בני ברבש (תסריט) ואורי ברבש (בימוי) נטלו את הרעיון שכבר שומש בעבר בהכרה ברורה ולא במיקרה, כדי להלביש עליו מטאמורה של היום וכך קורה שהמסכת המציגה את רעיון העימות בארץ-ישראל, עימות של היהודים עם שכניהם ועימות של היהודים עם עצמם (הנמשכים עד היום ומסכנים את החברה הישראלית) מרחיקה את הדמויות עוד יותר מן הצופה בשל המטאמורה המולבשת עליה. המישחק מתאמץ להיות גדול מן החיים לבד מארנון צדוק, בעל הנוכחות הטיבעית.

מייקל ציימינו וקריסטופר לאמברט — יש רמזים

משחק באופרה משלו, כאילו אינו נמצא בתלכיד אחד עם שחקנים אחרים המגלמים דמויות אחרות. גם אם הסנדק שמשחק ג'וס אקלנד הוא מאיים ומופער, הוא אינו מתקרב להזכיר טיפוס איטלקי, ואשר לטרנס סטאמפ, הנסיך המנוון המאזין השכם והערב לתקליטים, הוא נראה כפארודיה של עצמו. אשר לרקע הפוליטי העשיר והמרתק של כל הסיפור הזה, הוא מצטמצם לשורת רמזים לא ברורים ביותר ובהשג-וואה לסרטיו הקודמים, אפילו הצגת-הראווה דהויה למדי.

המצפון הכואב

להתראות ילדים (צמין, תל-אביב, צרפת) — לואי מאל — גיבור התקשורת של השבוע הקודם. הכל יודעים כבר שזה סרט אוטו-ביוגרפי המתאר ידידות בין שני ילדים, אחד צרפתי והשני יהודי שהסתירו במנימיה קאתולית — במלחמת-העולם השנייה, תחת הכיבוש הנאצי. מעל ומעבר לזכרונותיו הפרטיים, כי מאל הוא, בעצם, הילד הצרפתי בסרט, נוספה כאן גם סידרה של הערות כלליות יותר על התקופה ועל המאורעות באותו הזמן, הערות שהן תוצאה של מחקרים קודמים שעשה מאל בנושא זה, כאשר הכין את לאקומב לוסיאן.

שלא כרוב סרטיו הקודמים, הסרט הזה התקבל בתשואות מאוחדות בכל רחבי העולם, וקוצר פרסים בקבלנות. אין פלא. מאל ביים אותו בפשטות ראויה לשבח, איפוק מלא, זהר שלא לגולש אל תוך גלי רגשנות שהנושא מזמין בין כה וכה, ולא השתמש באף שחקן ידוע אחד, כאשר אלמוניות הפנים עוזרת לאמינות העלילה. הצילום והעריכה מצטיינים גם הם באותן התכונות.

אשר להערות, מאל חוזר ומדגיש כאן את התפקיד המביש והמכביע של משתפי-הפעולה הצרפתים, אותם הוא מצייר כנבלים האמיתיים של הטראגדיה הזאת. הוא זוקף נקודות לזכות הכנסיה, שניסתה להציל את שלושת הנערים היהודים שהוסתרו בפנימיה, אבל עם זאת גם מחזיר לה סטירת-לחי בשילוב דמות של נזירה המוסרת אחד מהם לידי הגסטאפו.

מטאמורה

קשה (תכלת, תל-אביב, ישר-חולמים) — הבעייתיות של הסרט הזה בישראל הולכת לפניו — מתחילה היה ברור שהישראלים לא יקבלו סרט ישראלי ממוקם בישראל ועל בעייה ישראלית, המדבר אנגלית. אף שאותה קמונה של חולמי חלומות ומתקני-עולמות בוודאי לא דיברה עברית ב-1919. אך מהתוצאה ובדיקה על-ידי הביקורת וחלק מקהל ההצגות המוקדמות מסתבר שהאוזן הישראלית לא סובלת זאת. לכן, חלק מן הדתיעה המוזנמת מן החולמים נעוצה בשפה. ואף שמטבע סגנונו של הסרט הוא מסכת, המדוקלמת על-ידי הניבורים כל אחד בתורו, מפריעה השפה האנגלית לאוזן הישראלית (דבר שלא יהווה מיכשול בשווקים אחרים).

אבל הקושי בסרט אינו נעוץ באנגלית כי אם באופי הגשת הסיפור חסר-חינוך, רציני להחריד ומרוחק אף כי אולי זו המטרה. מה שקרוב ביותר בתוכנו להם היו עשרה ולליל העשרים, מספר על קבוצת אינטלקטואלים מאירופה שמאסה באירועים שאחרי מלחמת-העולם הראשונה והחליטה לכבוש את היצר ואת הקרקע בגליל. אלא שימינפס אלה שכחו שני דברים אנשיים בסיסיים, האחד בנפש מנימה והאחר בנפשות שבחוץ. כלומר, הם שכחו כי האדם רק אנוש הוא ולא יתכן לאנוסו בשם האידיאל לוותר על יצרו, חולשותיו, פרטיותו ובבלדיותו, ומצד שני שכחו כי על הקרקע כבר היו נפשות והיא לא היתה לא בתולה ולא מופקרת.

רובין בסיציליה

הסיציליאני (אסתר, תל-אביב, ארצות-הברית) — כרגיל בסרטי מייקל ציימינו, הנסתר גדול מן הג'וי והנסתר נשאר על רצפת חדר-העריכה. הסרט הזה התכוון להימשך יותר מארבע שעות וצריך לומר תודה שיזכו לראות בארץ את גירסתו העכשווית הארוכה יותר, 144 דקות, ולא את האמריקאית, הנמשכת פחות משעתיים.

אבל גם בעניין התודעה לא צריך להגזים. כי מה שנראה על הבד, זה הסרט הרפה ביותר שעשה עד היום ציימינו, חסר העוצמה הדרמאטית והחזותית ששילבה בסרטים קודמים גם את אלה שלא הסכימו למסר שנשאו ברמה. הפעם הוא עוסק בסאלוואטורה ג'וליאנו, שודד שהפך לאגדה. הוא חי ופעל בסיציליה בתקופה שלפני, בזמן ומיד אחרי מלחמת-העולם השנייה. ולשם שינוי הצליח לגייס נגדו הן את השלטון הרשמי והן את המאמיה, כי גם אלה וגם אלה אינם אוהבים בניי סודרים.

ג'וליאנו כבר היה נושא לסרט מדהים של פראנצ'סקו רוזי בתופעה החברתית הזאת בסגנון חצי-תעודי בלתי רגיל. ציימינו מנסה ללכת בדרך הרומאנטיקה ומצייר דמות שהיא תערובת של רובין הוד, ישו הנוצרי ושודד-דרכים. הסרט כולו צולם בסיציליה, וזה צריך להעניק לו אותנטיות רבה, אלא שהליהוק המשונה נוטל ממנו כל טיפת אמינות. איש אינו מאמין כאלו באמת ובתמים במה שהוא עושה, וכל שחקן

"לחישה שבלב" של מאל
כדאי לעשות היכרות

היכרות עם כימאי בעל סגנון מרתק בכל סרט שעשה כדאית ביותר. (ראה שעון — להתראות ילדים).

*** **עיניים שחורות** (מוסיאון, איטליה) — מארצ'לו מאסטרויאני הוא ארכיטקט משועמם המתאהב באשה רוסייה נשואה מאוד ורומאנטית מאוד. בהשראת צ'כוב והבימאי ניקיטה מיכאלקוב הופך המסך למעוף רומאנטי בין כלי-חרסינה. סצינה בל תישכח של מירוץ כסאות-גלגלים באתר-נופש שווייצי.

*** **טאמפופו** (לב, יפאן) — מצחיקון פרוע על חשבון זלגותם של היפאנים. אלמנה רוצה לשפר את המסעדה שלה ועוסקת בריגול גאסטרונומי המגלה פניה האמיתיים של חברה שלמה.

עדנה פינדר